

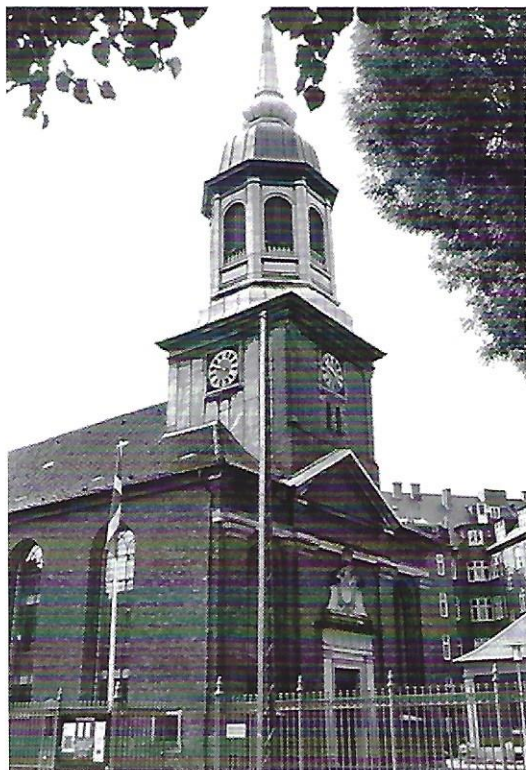
En kostbar brudekjole

af Hanne Jensen og Jytte Munch

Den 14. september 1872 stod Julie Camilla Andrea Bredahl brud i Garnisons Kirke i København. Den smukke brudekjole, hun bar ved brylluppet, udgør i dag et klenodie i Tåsinge Museums tekstilsamling. Hendes hjertes udkårne, Jens Christian Petersen, var nemlig i 1868 blevet ansat som godsforvalter på Valdemars Slot.

Julie Camilla Andrea Bredahl

Og hvem var hun da denne Julie Camilla Bredahl? Hun blev født i København den 04-10-1843. Hendes far hed Rasmus Bredahl og var krigsassessor og fuldmægtig i Generalcommissariats Collegiet, med en lidt mere moderne betegnelse krigsråd og fuldmægtig under krigsministeriet. Hendes mor hed Ida Sabine

Garnisons Kirke i København, der dannede ramme om de kirkelige handlinger hos familien Bredahl i sidste halvdel af 1800-tallet.

Julie Camilla Andrea Petersen, født Bredahl, som ung pige. (Foto: Susanne Wiggers)

Hvass. Familien boede først i Farvergade, men flyttede mellem 1840 og 1845 til Sct. Peders Stræde 143, 2. sal (143 er ikke et gadenummer). Her voksede Julie op med 4 ældre søskende, 3 brødre og 1 søster. Hun blev både døbt og konfirmeret i Garnisons Kirke, der fungerede som sognekirke for hærens ansatte og åbenbart også for ansatte i krigsministeriet. Konfirmationen fandt sted i 1859, og her taber vi det officielle spor af hende, indtil hun atter dukker op i 1872, hvor hun ved sit bryllup var bosat i Kongensgade 63. Faren døde allerede i 1865 og blev begravet på Garnisons Kirkegård. Parrets efterkommere fortæller, at moderen flyttede til Gentofte. De mener ligeledes at have hørt, at Julie fik en læreruddannelse og i en periode ernærede sig som lærerinde.

Jens Christian Petersen

Jens Christian Petersen opvoksede i en landmandsfamilie i den lille landsby Ulse nær Fakse. Han blev født i Øster Egede den 27-08-1837. Hans mor hed Johanne Sophie Hansdatter og stammede fra Nystrupgården i Øster Egede. Som ung blev hun ansat som stuepige på godset Gisselfeldt, og som det før er hørt, blev hun gravid med greven, Daneskjold Samsøe. På godset havde man også en kusk ansat, nemlig Peder Jensen, der stammede fra Rønholt i Vensyssel. Johanne og Peder blev gift, og lille Jens Christian kom til verden. Grev Daneskjold Samsøe fik det unge par etableret på et mindre landbrug i nabosognet Ulse. Her gjorde Peder Jensen med tilnavnet Rønholt sig hurtigt bemærket og blev efter få år udnævnt til sogneforstander. Jens Christian klarede sig også godt. Med økonomisk støtte fra greven tog han juridiske embedseksamen og fik en stilling som godsforvalter på Valdemars Slot.

Vidnerne ved Julie Camillas og Jens Christian Petersens vielse var: Bredahl, Rodemester, (formentlig én af Julies brødre) og P. Jensen

*Godsforvalter Jens Chr. Petersen som yngre.
(Foto: Susanne Wiggers)*

Rønholt, Gaardmand, og Sognefoged (brudgommens far).

Godsforvalterparret på Tåsinge

På Tåsinge fik det nygifte par ophold i godsforvalterboligen i Pederskov. Da en ny godsforvalterbolig bliver bygget, kommer den her nævnte meget naturligt til at hedde »den gamle godsforvalterbolig«. Den bliver også slet og ret kaldt »Pederskovgård«. Gården dannede rammen om et rigt familieliv. I løbet af de første 10 år bliver familien forøget med 6 børn, 2 drenge og 4 piger. Kontakten til forældre og søskende på Sjælland holdes vedlige. Julies søster og mor, der i en årrække var bosat i Paris, opholder sig i lange perioder hos slægtningene på Tåsinge. Ida Bredahl døde i 1887 under et besøg i godsforvalterboligen hos datteren og svigersønnen og bliver begra-

vet på Bregninge kirkegård. Efter Godsforvalter Jens Chr. Petersens død i 1911, bosætter Julies søster, Marie Bredahl, sig på Tåsinge, hvor hun dør i 1920. De to ældre søstre passes af godsforvalterparrets næstyoungste datter, Ane

Fourcade Petersen – alias Kate Rønholt. De 5 yngste af børneflokket tog alle efter ændringen af navneloven i 1905, navneforandring til Rønholt. De vælger således at tage farfaderens tilnavn som deres efternavn. Julie Camilla Petersen (Bredahl) boede lige til sin død i 1931 på Pederskovgård.

*Jens Chr. Petersen som ældre.
(Foto: Susanne Wiggers)*

Kommandørkaptajn Niels Juel-Brockdorff nævner godsforvalter Petersen i sin bog: »Spredte Erindringer gennem 80 Aar«. Han skriver: »Og saa var der Godsforvalter Petersen, en pudsig Herre, meget hyggelig, og en stor Jæger, der altid var med paa Klapjagterne«.

Den gamle godsforvalterbolig under Valdemars Slot. Pederskovgård. (Foto: Jytte Munch)

*To af søstrene fra godsforvalterfamilien. Julie Wiggers og Kate Rønholt i en lidt ældre udgave.
(Foto: Susanne Wiggers)*

Brudekjolens konservering

af Hanne Jensen og Jytte Munch

Julie og Johan Wiggers

Datteren Julie Petersen bliver den 04-04-1895 viet i Valdemars Slots Kirke til fabrikant Johan August Wiggers i Svendborg. Det er fra dette pars efterkommere, at Tåsinge Museum har fået den meget smukke og elegante kjole foræret. Julie og Johan Wiggers boede i mange år i en villa på Lundevej 44 (i dag Sct. Jørgensevej), men flyttede omkring 1928 til Kystvej i Vindeby. Johan Wiggers døde i 1934 efter flere års sygdom. Efter mandens død fik Julie selskab i huset i Vindeby af sin søster Kate Rønholt. Julie Wiggers døde i 1954. Børnebørnene kan stadig fortælle om, hvordan de under feriebesøg hos deres bedstemor i Vindeby fik deres oldemors brudekjole vist frem. Kjolen blev dengang opbevaret i en papkasse i soveværelset.

4 generationer fotograferet sammen. Julie Camilla Petersen med datteren Julie Wiggers, oldebarnet Alice og barnebarnet Bille Wiggers. (Foto: Susanne Wiggers)

Brudekjolen

Brudekjolen er syet i kippervævet silkestof i en dybrød farve. Hele kjolen er overtrukket med sort blondestof af tyl. Faconen er todelt, en højhalset bluse og et skørt med en bred blon-

Brudekjolen fotograferet i haven på Tåsinge Museum, da den endnu var udstillet på gine. (Foto: Jytte Munch)

degarnering og et lille slæb, ganske efter tidens mode. Blusen, der slutter ved taljen med en trekantet spids for og bag, har lange ærmer med en bred vifte af sort blonde ved albuerne. I ryggen er der indsatte stivere, og hele blusen er foret med lyst blondestof. Ned foran er der en cremefarvet silkeindsats. Blusen har en meget høj hals, som også er i silke og pyntet med en sort tylsblonde ved den øverste kant. Skørtet er foret med kippervævet bomuld.

I mange år blev brudekjolen udstillet på gine sammen med en del af museets mange andre dragter. Det kunne den i længden ikke holde til, så det blev besluttet at få kjolen gennemgået af konserveringsafdelingen ved Langelands Museum. Det viste sig snart, at kjolen var i så dårlig stand, at al tanke om genudstilling på gine måtte opgives. Inden kjolen var færdigbehandlet havde Tåsinge Museum anvendt 3 års konserveringsmidler plus en tillægsbevilling fra fællespuljen til konservering – alt i alt et beløb mellem 100.000 og 120.000 kr. Så man kan sige, at det på mere end én måde har været en særdeles kostbar kjole.

Kjolens konservering

Tekstilkonservator Nanna Jönsson stod for det meste af arbejdet med at redde kjolen. Af hendes rapport fremgår det klart, hvilken kæmpemæssig indsats, der er ydet fra konserveringens side, for at man i dag kan få et indtryk af, hvordan kjolen har set ud.

Kjolen gennemgik følgende konserveringsproces (direkte fra rapporten):

1. Frysedesinfektion.
2. Fotodokumentation.
3. Støvsugning for snavs, støv og insektræster.
4. Farvning af bomuld, silke og silkecrepline til understøtning, erstatning med et nyt stykke stof og laminering af huller og revner.

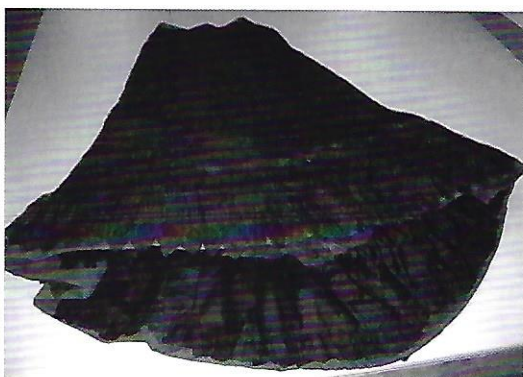
5. Imprægnering af de indfarvede tekstiler.
6. Rekonstruktion af ærmets pyntesilkecrepline og en del af brystpartiet.
7. Understøtning af hals og skørtets skoning (kantforstærkning nederst).
8. Laminering af silkekjolens huller og revner, især blusens brystparti og bagsiden af skørtet.
9. Erstatning af skørtets nederste kant med nyt indfarvet silkestof.
10. Reparation af blondetyllen over hele kjolen for huller og revner.
11. Fotodokumentation.
12. Nedpakning i lang tekstilkasse til magasinerings.

Nærbillede af brudekjolen. (Foto: Jytte Munch)

Blusen før og efter konservering. (Foto: Nanna Jönsson)

Skørtet før og efter konservering. (Foto: Nanna Jönsson)

Her ses tydeligt hvor medtaget ærmerne var. (Foto: Nanna Jönsson)

Når så mange penge var blevet anvendt på konservering af kjolen, ønskede Tåsinge Museum naturligvis også at kunne vise kjolen frem for et større publikum. Derfor fremstillede konservatorerne en speciel kasse, hvori kjolen kunne anbringes permanent. Det er således ikke længere nødvendigt for museets medarbejdere at håndtere kjolen, men desværre kan den kun tåle at blive udstillet i tidsbegrænsede perioder.

På messe på Valdemars Slot i 2007

I 2007 fik museet mulighed for at udstille kjolen på bryllupsmessen på Valdemars Slot. Der blev fremstillet plancher og foldere, og

Plancherne diskuteres inden opsætning. Jytte Munch og Hanne Jensen. (Foto: Jytte Munch)

Endelig er brudekjolen på plads i sin nye kasse. (Foto: Jytte Munch)

Der var mange hænder om at anbringe brudekjolen korrekt ved bryllupsmessen på Valdemars Slot i 2007. (Foto: Jytte Munch)

kjolen blev med hjælp fra konservatorerne anbragt i sin nye fine kasse. Det blev en meget travl weekend med mange interesserede gæster. Både kjolen og historien fascinerede de mange besøgende på slottet, og der blev spundet manganen en ende, om Julie Petersen nogensinde havde båret kjolen på Valdemars Slot. Det er nu næppe tilfældet, for den er meget smal om livet, og de næste mange år var Julie gravid. Og efter de mange barnefødsler genvandt Julie sikkert ikke sin ungdoms skikkelse.

Kilder m.m.

Kirkebøger
Folketællinger
Forskellige oplysninger fra Tåsinge Lokalhistori-

ske Arkiv

Informationer fra familien Wiggers, især fra Elena Haugaard og Susanne Wiggers, der også har stillet sine private fotos til rådighed.

Hanne Jensen, født 1948 i Hundstrup. Arkivleder på Svendborg Byhistorisk Arkiv og tidligere tilknyttet Tåsinge Museum som konsulent.

Jytte Munch, født 1939 i Troense. Formand for Tåsinge Museumslaug 1999-2006.